

ualmindelig smuk Reklame. Rygtet gik — hvorledes det kom til at gaa, ved jeg ikke —, men altid fortæller det, at de Aktier skal give det og det Udbytte, og de skal give den og den Kursavance. De til Pari fordelte Aktier — formentlig $4\frac{1}{2}$ Mill. Kr. — blev solgt til en Kurs af mellem 275 og 300. Det var en grov Kursopskrining; thi hvis de skulde forrentes til en Kurs af 300, skulde man kunne tjene 1 000 Kr. paa Arbejde, hvorpaa der før kun kunde tjenes 300 Kr. Saa falder selvfølgelig Aktierne til 150, og de, der laa inde med dem, er plukkede. Men derefter stiger de igen. Senere, da den store Trust blev dannet, ligger nogle Selskaber, der gaar ind under Trusten, med $4\frac{1}{2}$ Mill. Kr. i den lille Trust; men det kan de ikke gøre, naar de skal gaa ind i den store Trust, for den lille Trust er jo ophævet. Saa ombytter de dem med den store Trusts Aktier, og de faar 4 Millioner i Stortrustaktier for $4\frac{1}{2}$ Million i den lille Trust, og disse Millioner sælges til Landmandsbanken til Kurs 260. Paa den Maade faar den store Trust ved Kursgevinst paa egne Aktier da en Reservefond, som den ikke før havde. Dernæst overtager Landmandsbanken Aktierne til 260 Kr. og kører med dem op til 320. Saa begynder Rygterne, jeg kan konstatere for ærede Medlemmer Tilfælde, hvor ledende københavnske Vekselerere har sagt til Folk, jeg kender: „Saa, nu er det Tid at købe“, hvoraf det fremgik, at der var en Gruppe, som var interesseret i, at de skulde op i 360. Saa kom Reguleringen.

Jeg skal ikke her tale om Spekulationen, bl. a. fordi jeg har gjort det i 1912, i 1914 og i 1915, da jeg havde den Ære at tale paa en jysk Landmandsfor-samling. Jeg vil tie om dens Skadelighed og blot tale om dens Form, bemærke, at det har været ringe og tarvelige Midler, man har brugt; man kan sammenligne dem med de Midler, som de Radikale bruger, naar de spekulerer i Husmænd, eller som Socialdemokraterne bruger, naar de spekulerer i national Forsagthed, eller som de anneksionistiske Nationalister benytter, naar de spekulerer i Dumhed — det er med andre Ord meget omtvistelige Midler.

Naar de københavnske private Bankers Kapital i Løbet af 18 Aar er vokset fra 85 Millioner til 250 Millioner, er det ikke heldigt, idet jeg benægter, at de københavnske Banker kan anvende denne Kapital, og det vil vi komme til betale for paa mange Punkter. Den første Følge er, at Banken selv maa lombardere og op-

fordre i høj Grad til at spekulere for at kunne forrente sin Kapital; det gælder om alle københavnske Banker. Den anden Følge er, at Bankerne selv, for at tjene nok, maa spekulere. — For det tredje maa de tage Betaling for Tjenesteydelser, som de før har gjort gratis eller ganske billigt, for det fjerde maa Forskellen mellem Indlaans- og Udlaansrenten blive større og større, hvad de Herrer jo har set, og dette sidste er noget af en Ulykke. Men endelig kommer dertil, at de spiser Provinsbanker. Denne Bevægelse er ikke særegen for Danmark, den foregaar ogsaa i England for Øjeblikket, hvor den engelske Offentlighed forlanger, at man skal skride ind mod den. Opkøb af Provinsbanker siges at være farligt, thi hvad betyder det? Det gør Landmandsbanken selvfølgelig, som Professor Axel Nielsen rigtigt har gjort opmærksom paa, ikke for at faa fat i den lille Bankkapital, der er Tale om, men for at faa det platte Lands Indskud. Med andre Ord, Landets Indskud, Provinsbyernes Indskud og Sparemidler trækkes fra Landet, hvor de virker befrugtende, herind og bruges i Spekulationen, og hvis Landet vil have dem igen, kommer de tilbage til højere Renter. Det er Københavneri i daarligste Forstand at ødelægge vore Spareinstitutter paa den Maade.

Man indvender herimod: Vi væbner os til efter Krigen, de københavnske Banker skal have mange Penge. Men efter min Anskuelse er en Væbning af denne Art til efter Krigen noget af et Blændværk. Hvis alle disse Penge havde noget tilsvarende i Varer og produktiv Kraft, vilde det være sandt, men i Virkeligheden er der færre Varer og mindre produktiv Kraft i Landet, end der var før Krigen. Vi er blændede af Papir-Regimentet, vi er blændede af, at vi har to Heste til 6 000 Kr. — før Priserne gik ned ad Bakke —; men fordi et Par Heste koster 6 000 Kr., har de ikke mere end 8 Ben. Paa samme Maade gaar det med et stort Maleri; om vi giver 90 000 Kr. for det, bliver der ikke flere Klatter, end da det tidligere kostede 20 000 Kr. Ser De paa vor Om-sætning, er den jo steget ganske enormt, maalt i Penge; men maalt i Varer er vor Produktion ikke større, den er mindre. Virkningen viser sig bl. a. deri, at et af de store Handelsselskaber, der skulde lave saa meget og være saa kapitalstærke, for overhovedet at faa Anbringelse for sin Kapital spekulerede i Korn paa en oversøisk Børs og tabte 12 Millioner herved.